

BILTEN PROJEKTA FINHED

Izdanje br. 1

01/01/2013

FINANCING *Higher*ED

U ovom broju:

[Održan prvi sastanak konzorcijuma](#) P.1

[Važnost teme finansiranja](#) P.2

[EUROSTUDENT istraživanje](#) P.3

[Članice konzorcijuma](#) P.4

[Najava: Finhed na Trendu](#) P.5

ŠTA JE PROJEKT FINHED?

„Ka održivom i jednakopravnom finansiranju visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji“ (Towards sustainable and equitable financing of higher education in Bosnia and Herzegovina, Montenegro and Serbia) ili skraćeno FINHED je projekat koji se realizuje u okviru progama TEMPUS Evropske unije i regionalnog je karaktera. Projekat ima za cilj da doprinese efikasnijem, efektivnijem i jednakopravnijem sistemu finansiranja visokog obrazovanja u zemljama Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji. Konkretnije, u okviru projekta se nastoji da se najpre sveobuhvatno analiziraju postojeći modeli sistemskog i institucionalnog finansiranja, kao i dostupnosti i jednakopravnosti visokog obrazovanja u ovim zemljama. Ovo, između postalog i podrazumeva da će u okviru ovog projekta naše zemlje po prvi put učestvovati u međunarodnoj komparativnoj studiji o socijalnoj dimenziji u visokom obrazovanju – [EUROSTUDENT](#).

U drugoj fazi projekta, partneri će, zajedno sa drugim relevantnim akterima u domenu visokog obrazovanja, raditi na razvoju sistemskog (“policy”) okvira za obezbeđivanje efikasnijeg, efektivnijeg i jednakopravnijeg sistema visokog obrazovanja u ove tri zemlje, kao i na razvoju modela institucionalnog finansiranja koji se zasnivaju na pametnoj diverzifikaciji izvora prihoda. Paralelno sa ovim aktivnostima, partneri iz regiona će se upoznavati sa postojećim politikama i praksama u zemljama EU, a pre svega zemalja iz kojih dolaze partneri na projektu – Belgije, Engleske, Finske i Slovenije.

Projekat spada u kategoriju takozvanih strukturnih projekata, što znači da u njemu pored univerziteta učestvuju i sva nadležna ministarstva iz regiona.

Projekat će trajati do oktobra 2015. godine.

IMPRESSUM

BILTEN PROJEKTA FINHED
Izdanje prvo
01/01/2013

Izdavač

**Dr Nevenka ŽARKIĆ
JOKSIMOVIĆ**

Koordinator projekta

KONTAKT

Miloš MILOSAVLJEVIĆ

Administrativni koordinator

--

E: secretariat@finhed.org

Tempus

ODRŽAN PRVI SASTANAK KONZORCIJUMA PROJEKTA

Polovinom decembra 2012. godine je u rektoratu [Univerziteta u Beogradu](#) održan sastanak „lansiranja“ projekta FINHED.

Sastanak je otvorila prof. dr Nevenka Žarkić Joksimović, u svojstvu koordinatora projekta koja je tom prilikom posebno istakla da se projektom želi postići efektivnija, efikasnija i uravnoteženija raspodela finansijskih sredstava u visokom obrazovanju. Prof. dr Žarkić Joksimović je napomenula da je projekat jedinstven u naporu triju zemalja Zapadnog Balkana – Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije, kako u pravcu sistematizacije problema i prepreka na putu ka kvalitetnijem visokom obrazovanju, takao i u pokušaju dostizanja ambiciozno postavljenih ciljeva.

Značaja samog projekta za region potvrdili su i partneri u projektu, među kojima su prisutni bili i prof. dr Miroslav Vesković, rektor [Univerziteta u Novom Sadu](#), prof. dr Miodrag Popović, prorektor Univerziteta u Beogradu, prof. dr Zdravko Uskoković i prof. dr Mira Vukčević, prorektori [Univerziteta Crne Gore](#), kao predstavnici nadležnih ministarstava iz regiona, [Centar za obrazovne politike](#) i partneri iz Evropske unije. Ispred TEMPUS kancelarije u

Beogradu, Sofija Dukić je napomenula da su očekivanja [TEMPUS kancelarije](#) od ovog projekta velika, s obzirom na značaj pitanja finansiranja u procesu modernizacije visokog obrazovanja.

Koordinator međunarodnog tima [EUROSTUDENT](#) projekta, Dr Dominic Orr iz nemačkog [Instituta za istraživanje visokog obrazovanja](#) (HIS-Institute for Research on Higher Education), predstavio je koncept EUROSTUDENT-a i istakao značaj učešća zemalja našeg regiona u petoj rundi istraživanja koja je počela 2012. godine, dok je Thomas Farnell iz [Instituta za razvoj obrazovanja](#) iz Zagreba preneo je iskustva Hrvatske u realizaciji projekta koji se, kao i projekat FINHED, bavi pitanjem finansiranja i pristupa visokom obrazovanju ([TEMPUS ACCESS](#)).

SASTANAK UPRAVNOG ODBORA PROJEKTA

Nakon sastanka „lansiranja“ projekta, održan je i inicijalni sastanak Upravnog odbora projekta koji je protekao u razgovorima o realizaciji projektnih aktivnosti u narednom periodu.

Članice konzorcijuma

- Univerzitet u Beogradu (koordinator projekta)
- Univerzitet u Novom Sadu
- Univerzitet Singidunum
- Univerzitet u Banjoj Luci
- Univerzitet u Mostaru
- Univerzitet Crne Gore
- Centar za obrazovne politike
- Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije
- Ministarstvo prosvjete i sporta Republike Crne Gore
- Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske
- Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke Bosne i Hercegovine
- Studentska konferencija univerziteta Srbije
- Unija studenata Republike Srpske
- Univerzitet u Ljubljani, Centar za studije obrazovnih politika (Slovenija)
- Univerzitet u Batu (Engleska),
- Univerzitet u Juvaskuli (Finska)
- Univerzitet Gent (Belgija)

ZAŠTO JE VAŽNO OTVORITI TEMU FINANSIRANJA VISOKOG OBRAZOVANJA?

Činjenica je da u sve tri zemlje postoji veliki jaz između finansijskih instrumenata i proklamovanih ciljeva visokog obrazovanja. Štaviše, sistemi visokog obrazovanja u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori pate i od nedovoljnog finansiranja i otežanog pristupa visokom obrazovanju za određene grupe, što posebno doprinosi visokoj stopi odustajanja od studija. Javni rashodi o visokom obrazovanju je trenutno 1,10% BDP-a u Crnoj Gori i 0,3% u Srbiji.

Stvarni doprinos visokom obrazovanju iz privatnih izvora nije poznat, ali poznato je da školarine čine veliki deo njih. Ipak, javne visokoškolske ustanove upisuju najveći broj studenata u svakoj zemlji i njihovo finansiranje u velikoj meri zavisi od državnog ili javnog budžeta i doprinosa roditelja.

Iz studentske perspektive

Studenti u ovim zemljama uglavnom zavise od roditelja tokom svojih studija. Zemlje ne prikupljaju i ne analiziraju podatke o studentskim prihodima i troškovima života, što je jedan od mogućih razloga zašto činjenica da je iznos školarina obično veći od prihoda (ako se posmatra prosečna plata) nije dobila značajniju pažnju stručne, akademske ili šire javnosti.

Direktna podrška studentima ograničena je na veoma mali broj studenata i, direktno ili indirektno, veoma zavisi od postignuća studenata, imajući u vidu da su direktne meritorne mere (kao što su prosek ocena ili brzina studija) povezane i sa socioekonomskim položajem¹. Kada govorimo o različitim aspektima finansiranja visokog obrazovanja, školarine i podrška studentima posmatraju se odvojeno. Uprkos činjenici da su u većini zemalja uvedene školarine, sistem podrške studentima nije značajno menjan. Ovo znači da postoji nedostatak u sagledavanju posledica koje uvođenje školarina ima na ravnopravnost, ili čak da politički cilj ravnopravnosti u visokom obrazovanju nije adekvatno podržan instrumentima finansijske politike.

NAJBOLJI MODEL?

Činjenica da je finansiranje visokog obrazovanja u najvećoj meri zasnovano na ulaznim kriterijumima i da ne postoji adekvatna kontrola trošenja prihoda (uključujući i osnovna sredstva), vodi zaključku da ne postoje podsticaji koji će obezbediti ostvarenje bilo kog elementa (ekonomija, ravnopravnost, efikasnost, efektivnost) u visokom obrazovanju.

Podrazumeva se da ne postoji „najbolji model“ koji zemlje mogu jednostavno uvesti u svoj sistem visokog obrazovanja. Međutim, cilj je doći do optimalnog sistema finansiranja u datoj zemlji, koji bi trebalo da obezbedi više održiv i pravičan sistem visokog obrazovanja.

CILJEVI PROJEKTA

U odnosu na institucionalne aranžmane za finansiranje, visokoškolske ustanove u regionu se uglavnom oslanjaju na državne podrške i visokim školarinama, uglavnom zanemarujući druge potencijalne izvore finansiranja.

Istovremeno, saradnja sa privredom, civilnim sektorom, među-univerzitetska saradnja, a u nekim slučajevima čak i među-fakultetska saradnja je ograničena, dok je dobrih praksi nedovoljno i one teže da budu koncentrisane u određenim disciplinama, kao što su tehničke nauke. Ovakvo stanje stvari jasno ukazuje na nedostatak sistemskog pristupa koji bi stimulisao i omogućio univerzitetima da budu manje zavisni od države, proaktivniji u saradnji sa drugim društvenim i ekonomskim sferama i, samim tim, da više odgovaraju potrebama društva u celini.

Ovaj projekat predstavlja jedinstven napor da se istovremeno i sistemski pristupi rešavanju pitanja finansiranja i ravnopravnost u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji, sa ciljem da doprinese stvaranju sistema visokog obrazovanja koji su istovremeno održivi, efikasni i otvoreni.

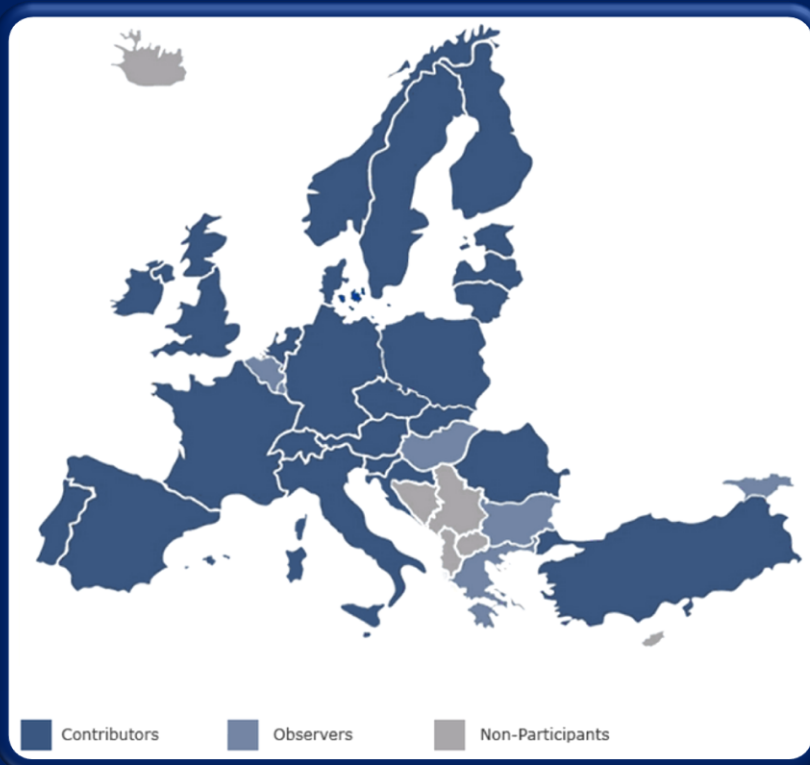

EUROSTUDENT:

Prvi put u Srbiji, Crnoj Gori i Bosni & Hercegovini

Projekat **EUROSTUDENT** je međunarodni poduhvat koji već skoro dve decenije okuplja veliki broj evropskih zemalja u nastojanju da utvrdi karakteristike socijalne dimenzije u visokom obrazovanju i studentske mobilnosti, a kako bi saznanja koja iz ovih studija proizilaze služila povećanju pristupa visokom obrazovanju, šansi posebno osetljivih grupa studenata da uspešno završe studije i, uopšte, podizanju kvaliteta studiranja i celokupnog sistem visokog obrazovanja.

EUROSTUDENT prikuplja uporedive podatke o socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja u Evropi i fokusira se na socio-ekonomsko poreklo i na uslove života studenata, a takođe ispituje i privremenu međunarodnu mobilnost. Sam projekat nastoji obezbedi pouzdana međunarodna poređenja i to čini kroz koordinaciju mreže nacionalnih partnera u svakoj zemlji koja učestvuje u projektu. Četvrta runda EUROSTUDENT ankete završena je 2011. godine, dok je peta - EUROSTUDENT V pokrenuta prošle godine.

DO SADA...

Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija do sada nisu učestvovala u projektu i njihovo učešće biće omogućeno kroz projekat FINHED rezultati istraživanja predstavljaće doprinos u procesu razvoja novog modela finansiranja visokog obrazovanja u Srbiji i kao takav će igrati ključnu ulogu u uklanjanju prepreka ka pristupačnijem i jednakopravnijem visokoškolskom sistemu.

EUROSTUDENT: KOORDINACIJA PROJEKTA

Istraživanje Eurostudent će u okviru projekta FINHED koordinirati [Centar za obrazovne politike](#), partner u projektu.

U regionu Zapadnog Balkana, do sada je jedino Hrvatska učestvovala u Eurostudentu i ona je takođe to učinila uz pomoć sredstava iz programa Tempus. Više o hrvatskom projektu možete pročitati na stranicama projekta: www.tempus-access.info.

FINHED NA KONFERENCIJI TREND 2013

Izazovi finansiranja visokog obrazovanja u zemljama Zapadnog Balkana

U okviru XIX skupa Tendovi razvoja – univerzitet na tržištu (TREND 2013.) biće održan okrugli sto pod nazivom „Izazovi visokog obrazovanja u zemljama Zapadnog Balkana“ koji organizuje projekat FINHED. Okruglom stolu prisustvovali će, pored partnera u projektu, ostali učesnici konferencije, i to predstavnici akademske zajednice, menadžmenta univerziteta i fakulteta, ali i ministarstava i vlade. Istovremeno, ovaj skup biće i prilika da se projekat FINHED predstavi široj javnosti, ali i da prisutni predstavnici relevantnih institucija u visokom obrazovanju daju doprinos definisanju i suočavanju sa izazovima koje nosi finansiranje visokog obrazovanja u regionu.

Konferenciju TREND tradicionalno organizuje Univerzitet u Novom Sadu, a ove godine to čini u saradnji sa Univerzitetom u Mariboru (Slovenija). XIX po redu konferencija TREND nosi naziv „Univerzitet na tržištu“ i održaće se na Pohorju nadomak Maribora, Slovenija.

Teme ovogodišnjeg TREND-a:

- Univerziteti u tržišnoj utakmici i rangiranje univerziteta,
- Most između univerziteta i okruženja,
- Internacionalizacija univerziteta, međunarodna akreditacija, mobilnost studenata i profesora,
- 15 god. Bolonjske deklaracije / 25 godina Magna carte – iskustva,
- Razvoj visokog obrazovanja do 2020,
- „Smart“ univerzitet („zelena“ energija i racionalno trošenje energije).

Pored okruglog stola, paralelno sa konferencijom održaće se i radni sastanak Ekspertske grupe projekta FINHED, na kome će tip raditi na konkretnim projektnim zadacima.

BILTEN PRIPREMILI:

Dr Slađana BENKOVIĆ
Zamenik koordinatora projekta
Univerzitet u Beogradu
Fakultet organizacionih nauka

--
A: Jove Ilića 154,
11000 Beograd | Srbija
E: benkovicsladjana@gmail.com

Jelena BRANKOVIĆ
Centar za obrazovne politike,

--
A: Svetozara Markovića 22,
11000 Beograd | Srbija
E: jbrankovic@cep.edu.rs

BILTEN FINHED PROJEKTA

Izdanje prvo
01/01/2013

UNIVERZITET U BEOGRADU

Studentski trg 1
11000 Beograd
SRBIJA

FINHED kontakt:
<http://www.finhed.org>
secretariat@finhed.org